

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Most 7. 5. 2012
Č. j.: SRS 018522/2012

Oblastní odbor SRS
Pražská 765
440 01 Louny

Zpráva č. 6 - Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 30. 4. - 6. 5. 2012

1. Počasí

V období 30. 4. až 6. 5. byla opět překonána řada teplotních rekordů, a to především v jeho prvních dnech. Panovalo bezoblačné, slunečné a velmi teplé počasí. Denní teploty atakovaly 30 °C a mnohde tuto hodnotu i překročily.

Přechod frontálních systémů (2. 5. a 3. 5.) provázely četné lokální bouřky s přivalovým deštěm (Žatecko) nebo kroupami (např. Jirkov u Chomutova, Kunratice u Děčína, Žatecko) a přinesl mírné ochlazení. Denní teploty se po přechodu studené fronty pohybovaly kolem 20 °C a noční pak od 5 °C do 10 °C.

Srážky z bouřkové činnosti však byly opět minimální. Úhrny srážek v tomto období činily například v České Lípě 5 mm, v Jirkově u Chomutova 7 mm, v Kvítkovicích v okrese Semily 1 mm a na Žatecku od 3 do 10 mm. Vzhledem k předchozím vysokým teplotám a nerovnoměrnému rozložení, jsou tyto úhrny srážek zcela zanedbatelné a naprosto nedostačující.

Na konci období (5. 5. a 6. 5.) v důsledku přechodu další studené fronty, došlo k postupnému přibývání oblačnosti a dalšímu znatelnému ochlazení. Denní teploty dosahovaly maxima 10 – 14 °C a noční klesly až na 4 °C (Česká Lípa). Přechod frontálního systému byl provázen výraznou bouřkovou činností a dešťovými přeháňkami, které se místy změnily na vytrvalý déšť. V tomto údobí bylo například v České Lípě naměřeno 6 mm a na Semilsku 15 mm srážek. Místy (Českolipsko) byl zaznamenán výskyt mlhy.

Celkový úhrn srážek v období však měl, vzhledem přetrvávajícímu velkému deficitu zásobní vláh v půdě, poměrně malý význam a riziko ohrožení suchem pravděpodobně nijak zásadně nezměnil. Podle ČHMÚ – Monitoring zemědělského sucha, (29. 4.) bylo toto riziko v oblasti následující. Jako **malé** (stupeň 1) bylo vyhodnoceno již pouze v severní části okresu Liberec a v oblasti Krkonoš. Jako **mírné** (stupeň 2) ve Šluknovském výběžku, v severní části okresu Česká Lípa a částečně v okresech Liberec, Jablonec nad Nisou a Semily. Oblast **středně velkého** rizika ohrožení suchem (stupeň 3) zahrnuje převážnou část okresů Česká Lípa, Děčín, Chomutov, Most, Ústí nad Labem, střední část okresu Louny a horskou část okresu Teplice. **Velké** (stupeň 4) je pak toto riziko v celém okrese Litoměřice, v převážné části okresů Louny a Teplice, částečně i v jižních oblastech okresů Děčín, Česká Lípa, Chomutov a Most.

I přes vysoké teploty a velký úbytek sněhu, v nejvyšších polohách Krkonoš stále ještě leží sněhová pokrývka.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Nastal překotný výškový růst, především u plodin s již rozvinutým kořenovým systémem, který zásobuje rostliny vodou z větší hloubky. V růstu jarních plodin se již projevuje velký vláhový deficit. Jde především o oblasti, které nebyly zasaženy současnými

lokálními srážkami. U polních plodin se ještě dosévá kukuřice, je dokončeno sázení brambor. Aplikace přípravků na ochranu rostlin a regulátorů růstu probíhá u všech plodin a velmi aktuální je aplikace insekticidů a fungicidů do květu řepky. První ošetření proběhla již v předchozím období těsně před květem. V sadech pokračuje ošetření fungicidy proti výskytu padlí a strupovitosti jabloně.

OBILNINY

Na některých lokalitách Lounska jsou stále porosty obilnin prořídilé, avšak začínají regenerovat.

PŠENICE OZIMÁ (RF 29–33 BBCH, tj. 9 a více odnoží viditelných až fáze 3. kolínka: 3. kolínko vzdálené min. 2 cm od 2. kolínka)

V okresech Most, Litoměřice a Teplice probíhá zahušťování porostů pomocí pesticidů, ošetření proti plevelům. Na Českolipsku nebyl pozorován škodlivý výskyt chorob a škůdců.

První slabý výskyt **tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** byl zjištěn v okresech Děčín (Bynovec, 2. 5.) a Ústí nad Labem (Rehlovice, 3. 5.).

Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice u 20 rostlin (odnoží) odebraných při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny).

Ošetření se provádí při dosažení prahu škodlivosti, jestliže je při pozorování nalezeno více než 12 % listů s výskytem pyknid.

Na Žatecku (Drahonice, Ležky a Lubenec, 2. 5.) byl zaznamenán střední výskyt **tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)**.

Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice u 20 rostlin (odnoží) odebraných při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny).

Ošetření se provádí při dosažení prahu škodlivosti, jestliže je při pozorování nalezeno více než 12 % listů s výskytem pyknid.

V okrese Děčín (Bynovec, 2. 5.) byl shledán první slabý výskyt **světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici – repentis*)**.

Fungicidní ošetření se obvykle provádí v kombinaci proti komplexu listových chorob v období metání. Ošetřují se porosty, které mají skvrny choroby na horních třech listech v množství více jak 5 % zasažených listů. Hodnotí se 20 rostlin při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny).

První slabý výskyt **hnědé rzivosti pšenice *Puccinia recondita*** byl zaregistrován v okrese Liberec (Chrastava, 2. 5.).

Od června / července (srpna) se objevují na líci listů méně často na pochvách, zřídka stéblech okrově hnědé až rezavě červené kupky, které pukají a uvolňují spory (uredospory).

Chemická ochrana přichází v úvahu, pokud ve fázi 39 DC (těsně před metáním) se vyskytují kupky na 5-15 % odnoží nebo ve fázi 59 DC (konec metání) se nacházejí kupky na 10-20 % odnoží (u silně náchylných odrůd platí nižší čísla).

Vzhledem k poměrně pozdním a nepravidelným výskytům rzi pšeničné vznikají problémy s včasným a tím i rentabilním nasazením fungicidu. Používáme-li přípravky proti padlí travnímu či tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (braničnatce plevové), doporučujeme, zejména u odrůd náchylných vůči rzi pšeničné, volit ty přípravky, které ve svém spektru účinnosti mají uvedenu i účinnost proti rzím.

První slabý výskyt **žluté rzivosti pšenice (*Puccinia striiformis*)** byl zaregistrován v okrese Liberec (Chrastava, 2. 5.).

Již na podzim se mohou objevit nejprve na špičkách listů malé nenápadné žlutooranžové jednotlivé kupky s uredosporami. Od časného jara (duben, květen) se šíří na listech typické prosvětlené proužky,

na kterých za podmínek příznivých pro rez záhy vznikají citrónově žluté ihned pukající kupky, uspořádané kolem listových nervů. Proužky se šíří, splývají v dlouhé pruhy a posléze se kupky objevují na plevách, pluchách i obilkách. Při počínající závažné epidemii se v porostu zprvu objeví již z dálky viditelná žlutá ohniska napadených rostlin a pak se napadení rozšíří na celý porost.

Případné ošetření porostu jako u hnědé rzivosti.

První, avšak téměř plošný, výskyt **padlí pšenice na ozimé pšenici (*Blumeria graminis* f. sp. *tritici*)** byl shledán v okrese Louny (např. Lužec, 2. 5.; Žatec, 3. 5.; Blšany a Liběšovice). Všeobecně slabý výskyt a jen na spodních listech, je prakticky na všech lokalitách v oblasti Lovosic. Na Semilsku nebyl vlivem suchého počasí nárůst výskytu zaznamenán.

Hodnotí se počet listů s výskytem jedné nebo více kupek padlí. Na líci listů, ale i pochvách jsou malé válcovité, světle šedé polštářky (kupky) mycelia, které později tmavnou. Po vymetání se objevují kupky i na klasových listenech. V kupkách se posléze objevují tmavé, kulaté 0,1-0,2 mm velké plodnice (kleistotecia). Silně napadené listy žloutnou a předčasně odumírají.

Použití fungicidů přichází v úvahu nejčastěji ve fázích 37-59 DC, tj. od objevení posledního listu nejpozději do končícího metání. Za prahovou hodnotu napadení považujeme stav, kdy v průměru 70 a více procent horních tří listů je napadeno (bez ohledu na stupeň napadení).

V oblasti Lovosic (Slatina) byly na listech nalezeny první larvy **kyjatky osenní (*Sitobion avenae*)**.

První výskyt dospělců **kohoutků (*Oulema* spp.)** byl shledán na Semilsku (Kvítkovice, 2. 5.). Slabý výskyt pak byl pozorován v okrese Louny (Chrastín, 3. 5.). V okrese Litoměřice (Slatina) byl zjištěn výskyt jejich vajíček a na Liberecku (Chrastava, 2. 5.) byl zaznamenán střední výskyt larev.

Na Žatecku (Lužec, 2. 5.) byl zpozorován první výskyt **kohoutka modrého (*Oulema galeaciana*)**.

Kohoutci se vyskytují ve škodlivém množství v několikaletých cyklech. Larvy jsou škodlivější než dospělci. Příznaky napadení jsou podélné úzké pruhy mezi listovými žebry vykousané brouky a larvami. Larvy na rozdíl od brouků ponechávají při žíru dolní pokožku listů neporušenou. Žloutnou a vadnou listy. Napadené rostliny špatně metají a předčasně dozrávají. Nejvíce bývají napadány okraje porostů. Pozorování imág kohoutků se zahájí v případě, že předcházely 4 dny (nemusí následovat za sebou) s maximální denní teplotou vzduchu vyšší než 17° C a současně byla dosažena suma efektivních teplot $SET_{(6,0)} = 110^{\circ} C$, od 1. 1. Další pozorování (vajíčka a larvy) se provede při dosažení hodnoty $SET_{(6,0)} = 400^{\circ} C$ od 1. 1. Pozorování se po týdnu opakuje do doby zjištění 50 % vyhlých larev. Hodnotí se 100 odnoží na různých místech rovnoměrně rozložených v porostu (10 míst x 10 odnoží rostoucích za sebou v řádku) a zjistí se průměrný počet vajíček, nebo larev na listech, nebo stéblu jedné odnože.

Přípravky na ochranu rostlin aplikujeme na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. Ekonomický práh škodlivosti nastává při výskytu 0,3 a více dospělců na 1 smyk a při 0,4 a více vajíček a larev na 1 odnož.

JEČMEN OZIMÝ (RF 31–39 BBCH, tj. fáze 1. kolínka: první kolínko těsně nad povrchem půdy zjištělné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm až fáze jazýčku (liguly): jazýček praporcového listu již viditelný, praporcový list plně rozvinutý)

Na Českolipsku byl u této obiloviny pozorován největší růstový „skok“ vlivem velmi teplého počasí.

Na Žatecku jsou patrné rozdíly v růstové fázi, způsobené různým stupněm **poškození mrazem** v zimním období.

Střední výskyt **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** byl zaznamenán v okresech Česká Lípa (Brniště, 3. 5.) a Janovice, 2. 5.) a Ústí nad Labem (Habrovany).

Aplikace listových fungicidů přichází v úvahu při šíření choroby do vyšších listových pater. Nejspíše to bude již ve fázi 30 DC (vzpřimování porostu), obvykle kolem fáze 32-39 DC (2. kolínko až poslední list) výjimečně při počínajícím metání. Za prahovou hodnotu

pro nasazení fungicidu lze považovat stav, kdy 20-30% druhých až čtvrtých listů shora vykazuje napadení. Vzhledem k charakteru fungicidů povolených proti sítovitě a okrouhlé skvrnitosti ječmene lze přitom počítat skvrny způsobené touto skvrnitostí a původcem spály ječmene.

V okrese Litoměřice (Zimoř) byl zjištěn první výskyt **kyjatky travní (Metopolophium dirhodum)**.

Na Českolipsku (Brniště, 3. 5.) byl zjištěn první výskyt okřídlené **mšice střemchové (Rhopalosiphum padi)** na listech.

Tato mšice se nachází především na stéblech a stopkách klasů. Při masovém výskytu způsobují všechny druhy mšic poškození rostlin sáním, přenosem viróz a vylučováním medovice. Největší škody působí v období kvetení a mléčné zralosti. V porostu se kontroluje 50 odnoží odebraných při průchodu porostem minimálně 20 metrů od okraje porostu.

Přímá ochrana aficidy a insekticidy je vhodná při výskytu 3 a více mšic na jednu kontrolovanou odnož v období konce metání.

ŽITO (RF 34-39, tj. fáze 4. kolínka: 4. kolínko vzdálené min. 2 cm od 3. kolínka až fáze jazýčku (liguly): jazýček praporcového listu již viditelný, praporcový list plně rozvinutý)

Na Litoměřicku, Mostecku a Žatecku jsou porosty zdravé, plně zapojené a bez výskytu škodlivých organizmů. Probíhá ošetření porostů herbicidy.

JEČMEN JARNÍ (RF 13-30 BBCH, tj. fáze 3. listu: 3. list rozvinutý až začátek sloupkování: hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm)

Na Žatecku je plodina v rozdílných fázích růstu závislých na datu setí. Na Českolipsku a Chomutovsku (Nezabylice) a Semilsku doposud nebyl shledán výskyt chorob ani škodlivých organizmů.

V oblasti Lovosic byl zjištěn prozatím pouze ojedinělý výskyt **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (Pyrenophora teres)**.

První výskyt **padlí ječmene (Blumeria graminis)** byl zaregistrován na Žatecku (Liběšovice, 27. 4. a Blšany, 2. 5.).

V okrese Louny (Hřivčice, 3. 5.) byl zjištěn slabý výskyt dospělců **kohoutků (Oulema sp.)**. Jimi způsobené požerky byly zaznamenány na všech lokalitách v okolí Lovosic. První vajíčka byla nalezena na Litoměřicku (Chotiněves).

KUKUŘICE (RF 09-10 BBCH, tj. vzcházení: koleoptile proniká nad povrch půdy až 1. list vystupuje z koleoptile) – okresy Litoměřice a Semily

Na Litoměřicku je kukuřice vlivem vysokých teplot vzešlá. Porosty však ještě mohou být ohroženy nočními **mrazy**.

Na Semilsku je dokončován osev.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 08-13 BBCH, tj. klíček prorůstá k povrchu půdy až 3. list se zálistky, úponek plně vyvinutý) – okresy Česká Lípa a Liberec

V okrese Česká Lípa (Brniště, 3. 5.) bylo pozorováno první slabé poškození listů okusem **listopasů (Sitona sp.)**.

Brouci škodí každoročně žírem na vzcházejících rostlinách. Obzvlášť k velkým škodám dochází, jestliže suché a studené počasí brzdí rostliny ve vzrůstu. Naopak je-li dostatek jarní vláhy, rostliny poškození listů rychle nahradí. Úbytek kořenových hlízek způsobuje snížení výnosů. Larvami poškozené kořeny bývají napadány houbovými chorobami. Podobně jako listopas čárkovaný škodí i jiné druhy listopasa rodu Sitona.

Porosty se ošetřují postřikem v období od vzcházení do fáze 3-4 pravých listů.

SOJA

Její pěstování má na Turnovsku vzestupný trend a její setí je dokončeno.

OLEJNINY

HORČICE (RF 12 – 30 BBCH , tj. 2. pravý list vyvinutý až počátek prodlužovacího růstu)

V oblasti Lovosic byl zjištěn na všech lokalitách všeobecně silný **výskyt dřepčíků (*Phyllotreta sp.*)** – probíhá ošetřování.

MÁK SETÝ (RF 22-25 BBCH, tj. fáze 1. a 2. pravého listu až fáze 5. pravého listu)

Na Semilsku se negativně projevuje dopad **sucha** na růst rostlin.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 60-65 BBCH, tj. první otevřené květy až počátek kvetení, asi 10 % květů na hlavním stonku otevřeno, květní osa se prodlužuje plný květ: asi 50 % květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají)

V okrese Česká Lípa (Velenice, 3. 5.) byl pozorován fyziologický opad květních pupat na vrcholu květenství (2-3 % pupat), způsobený pravděpodobně **mráziky**. Další silné poškození ranními mrazy (-10 °C) bylo zjištěno na Žatecku (Vyškov), kde došlo k popraskání kořenového krčku a hlavního stonku rostlin. Praskliny se pak staly vstupní branou pro houbové choroby. Porost je poškozen z 30-40 % a probíhá zde intenzivní ochrana proti houbovým chorobám.

První výskyt **bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)** byl pozorován na Žatecku ve všech sledovaných porostech a dále pak v okresech Liberec (Chrastava, 2. 5.) a Litoměřice (Budyně nad Ohří). Její první, velmi slabý výskyt byl zaznamenán v okrese Česká Lípa Velenice (3.5.).

Drobný „komárek“ z čeledi bejlomorkovitých (Cecidomyiidae). Dospělci jsou 1,2-2 mm dlouzí, podobní drobným muškám. Mají dlouhé nohy i tykadla, tmavou hrud' porostlou šedými chloupky a načervenalý zadeček. Žlutobílé, beznohé a bezhlavé larvy dosahující délky 2 mm, sají na vnitřní stěně šešulí a na nezralých semenech. V okrajových částech porostů může bejlomorka kapustová spolu s krytonosem šešulovým způsobit v některých letech až 50% ztráty na výnosech. Uvnitř porostů nebývají ztráty vyšší než 10 %. Semena se scvrkávají a zasychají. Šešule jsou před začátkem zrání nažloutlé a zduřelé. Škodlivost se zvyšuje vypadáváním zdravých semen z předčasně puklých šešulí. Nejvíce jsou poškozovány okrajové části pozemků do hloubky 25-50 m.

Škodlivý výskyt je udáván při výskytu více jak 0,25 dospělce na jednu rostlinu. Chemickou ochranu je vhodné sloučit s ochranou proti krytonosci šešulovému.

V celém okrese Česká Lípa byl pozorován slabý až střední nálet **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)**. Jeho převážně slabý výskyt byl sledován v oblasti Lovosic, v okrese Louny (Hřivčice – pozorovací body Débeř a PB Pátecký les, 3. 5.) a na Semilsku u těch pěstitelů, kteří včas provedli chemickou ochranu. Střední výskyt pak byl pozorován v okresech Louny (Hřivčice – pozorovací body Débeř a PB Pátecký les, 30. 4.) a Liberec, kde byl výskyt hodnocen jako střední až silný. Ošetření však již v současné době není nutné.

Pozorování blýskáčka řepkového se provádí na obvodu porostu. Při teplotách do 12 °C je možné provádět odpočty kdykoliv během dne, při teplotách nad 12 °C se doporučuje provádět odpočty od 7,30 nebo po 17,00 hod. Odpočty brouků se provádějí v porostu, je třeba dát pozor na brouky zavrtané do květních pupat a neotřásat rostlinami (část brouků by mohla uletět, nebo spadnout).

Ošetření je nutno provést před květem, nebo na počátku květu. Při aplikaci přípravků je nutné dbát na ochranu včel.

Na Turnovsku (Mašov, 3. 5.) nebyl po chemickém ošetření porostu v Mörickeho miskách ani na žlutých lepových deskách zjištěn výskyt imág **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus quadridens*)** a **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)**. Byl však zaznamenán slabý výskyt jejich vajíček.

Na Žatecku (Radičevy a Lužec, 2. 5.), byl zaznamenán první a ihned střední výskyt **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)**. V okrese Česká Lípa (Pavlovice a Blíževedly, 2. 5.) dosáhl jeho nálet rovněž hodnoty středního výskytu. Na Lounsku (Hřivčice – pozorovací body Débeř a PB Pátecký les, 30. 4.) byl pozorován jeho silný výskyt a tamtéž (3. 5.) již pouze slabý výskyt. Jeho silný výskyt byl zaregistrován v oblasti Libochovic (Budyně nad Ohří a Chodovlice).

Pozorování krytonosce šešulového se provádí na protilehlých stranách honu (bloku) ve vzdálenosti 5 m od okraje porostu, kde se vždy namátkově vybere a prohlédne, rovnoběžně s okrajem, 25 rostlin (vždy po deseti krocích 1 rostlina) a to v době mezi 9,00 a 11,00 nebo 16,00 a 18,00 hod. ve dnech, kdy teplota v dopoledních hodinách dosáhne alespoň 15° C.

Chemické ošetření se provádí od fáze žlutého poupěte, často se ošetřuje jedním postřikem společně s blýskáčkem řepkovým. Při aplikaci přípravků je nutno dbát na ochranu včel.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 05 BBCH, tj. hlíza naklíčená, klíčky větší jak 2 mm) – okres Louny

Na Žatecku probíhá sadba brambor. Na Semilsku je ukončena.

Na Lounsku (Stradonice, 3. 5.) byl s negativním výsledkem proveden monitorovací průzkum na výskyt drátovce (*Elateridae*).

ŘEPA CUKROVKA (RF 09-14 BBCH, tj. vzcházení: délka klíčku - dvojnásobek průměru semene, objevení se děloh nad povrchem půdy až 4 listy (2. pár listů) vyvinutých)

Na Žatecku jsou porosty vzešlé, bez výskytu škodlivých organizmů.

Na Semilsku se negativně projevuje **nedostatek vláhy**. Z téhož důvodu jsou na Litoměřicku porosty nevyrovnané, mezerovité. Provádí se zde jejich ošetření proti plevelům. V okrese Litoměřice byl zjištěn první výskyt okřídlené **mšice makové (*Aphis fabae*)** a vajíček **květilky řepné (*Pegomya betae*)**.

PASTVINY, LOUKY, TTP

V okrese Semily je osev travin na orné půdě pozastaven pro **nedostatek vláhy** v povrchové vrstvě ornice. Na hospodářsky využívaných lokalitách začaly kvést rané trávy jako je např. **psárka luční (*Alopecurus pratensis*)**.

CHMEL (RF 09-17 BBCH, tj. vzcházení, první stonky pronikají nad povrch půdy až sedmý pár listů vyvinutý)

Na Žatecku je dokončeno drátkování a zapichování drátku a ve všech chmelových lokalitách začalo zavádění. Téměř na všech chmelnicích proběhlo ošetření proti dřepčíku chmelovému. Na Litoměřicku bylo lokálně provedeno ošetření proti lalokonosci libečkovému a primární infekci plísně chmelové.

Na Českolipsku (Blíževedly) bylo pozorováno první poškození listové plochy **dřepčíkem chmelovým (*Psylliodes attenuatus*)** a na Litoměřicku byl zaznamenán jeho všeobecně silný výskyt, respektive poškození rašících výhonků.

Ochranný zásah proti jarní generaci dřepčíka chmelového se doporučuje provést při zjištění střední intenzity napadení, tj. poškození (děrování) 5-10 % listové plochy.

Na Žatecku (Stekník, 3. 5.) byl zaznamenán první výskyt **klopušek (*Miridae*)**.

V okrese Litoměřice (Liběšice u Litoměřic) byl zaregistrován první výskyt **lalokonosce libečkového (*Otiorrhynchus ligustici*)**.

Pozorování se provádí 1 x týdně od začátku rašení výhonků chmele po řezu, až do zavedení chmele. Zjišťuje se počet brouků na 20 náhodně označených místech chmelnice a pěti rostlinách za sebou.

Ošetření je doporučeno při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více jak 100 a více brouků na 100 rostlin chmele.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

HRUŠEŇ (RF 55-69 BBA, tj. viditelné květní pupeny, ještě uzavřené až konec kvetení, všechny korunní lístky opadlé, velikost plodu pod 5 mm)

V okrese Litoměřice (Horní Nezly) byl zjištěn první výskyt poškození listů **vlnovníkem hrušňovým (*Eriophyes pyri*)**. Vyšetřením listů pod mikroskopem byl původce poškození skutečně determinován.

Na Litoměřicku (Klapý) byly zjištěny larvy 1. instaru **mer (*Cacopsylla* spp.)**. Ve stejném okrese (Horní Nezly) byl na listových růžicích zaregistrován střední výskyt nymf **mery hrušňové (*Psylla pyricola*)**.

V oblasti Lovosic (Lukavec a Keblice) bylo pozorováno líhnutí housenek **bekyně zlatořitné (*Euproctis chrysorrhoea*)**.

V okrese Liberec (Pěnčín, 2. 5.) byly zaregistrovány první slabé výskyty **květopasa hrušňového (*Anthonomus pyri*)**, **plodomorky hrušňové (*Contarinia pyrivora*)** a **pílatky hrušňové (*Hoplocampa brevis*)**. Slabý výskyt posledně jmenovaného škůdce byl zjištěn i v okrese Chomutov (Jirkov, 30. 4. a 4. 5.).

JABLONĚ (61-67 BBA, tj. počátek kvetení, asi 10 % květů otevřeno až vadnutí květů, většina korunních lístků opadlá)

V intenzivních sadech i nadále pokračuje chemické ošetření proti strupovitosti, padlí a živočišným škůdcům, (problémy činilo větrné počasí a vysoké teploty). Na Českolipsku nebyl škodlivý výskyt chorob a škůdců pozorován.

V okrese Semily (Žernov, 30. 4.) byl v této sezóně poprvé zaznamenán výskyt **padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*)**. V oblasti Libochovic však byl jeho výskyt všeobecně registrován jako silný.

Bělavé moučnaté povlaky na letorostech, listech, květech a mladých plodech. Povlaky jsou tvořeny podhoubím, na němž se na konidioforech diferencují konidie. Padlí jabloňové je povrchový parazit, do pletiv hostitele pronikají haustoria, která zajišťují výživu houby. V důsledku poškození a odumírání povrchových buněk se postižené části zbarvují šedozeleně, dochází k redukci růstu a k deformacím až zasychání letorostů a listů. Na napadených plodech se projevuje nápadná síťovitá rzivost, která je patrná až do sklizně. Při sekundární infekci vyvinutých listů vznikají světle zelené neohraničené skvrny, obvykle jen s nenápadným porostem podhoubí, dochází k mírným deformacím listů.

Chemická ochrana je nezbytná především u náchylných odrůd na lokalitách pravidelného výskytu. Poprvé se ošetřuje v období těsně před, či na počátku sekundárního šíření choroby (1-2 týdny před květem) a dále dle potřeby až do července. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak (vhodnost podmínek pro šíření a skutečný výskyt) a možnosti použitého fungicidu (7-14 dnů). Převážná část fungicidů používaných proti strupovitosti jabloně je účinná také na padlí jabloňové.

V extenzivních sadech na Turnovsku (Svijanský Újezd, 2. 5.) byl zjištěn střední výskyt **mšicovitých (*Aphididae*)**.

První výskyty **pílatky jablečné (*Hoplocampa testudinea*)** byly zjištěny na Žatecku (Libočany, 2. 5.) a v okrese Semily (Žernov, 30. 4.). Její slabý výskyt byl zaznamenán na Turnovsku (Svijanský Újezd, 2. 5.) a Lounsku (Židovice, 30. 4. a 4. 5.). V oblasti Lovosic bylo shledáno první poškození květů tímto škůdcem.

Na Semilsku (Žernov, 30. 4.) byl zjištěn první výskyt **píd'aličky jabloňové (*Chloroclystis rectangulata*)**.

V okrese Chomutov (Jirkov, 4. 5.) byly ve feromonovém lapači zjištěny první úlovky (slabý výskyt) **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)**. Další úlovky byly zaznamenány v okrese Děčín (Březiny u Děčína a Malšovice, 4. 5.) a na Žatecku (Libočany, 2. 5.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2 x týdně od 10. 5. do 15. 9. a jednorázově se před sklízí zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapačích úlovky 10 a více motýlků na lapák za 3-4 dny. Potřeba ošetření larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

V okrese Chomutov (Jirkov, 4. 5.) byly ve feromonovém lapači zjištěny první úlovky (slabý výskyt) **obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*)** a další úlovky byly zaznamenány na Žatecku (Libočany, 2. 5.)

Sledování letu dospělců obaleče jabloňového do feromonových lapáků se provádí 2 x týdně od 1. 5. do 15. 9.

Termín larvicidního ošetření je podle signalizace cca 7 - 12 dní po vrcholu letové vlny.

Na Žatecku (Libočany, 2. 5.) byly ve feromonových lapačích zaznamenány první výskyty **obaleče zimolezového (*Adoxophyes orana*)**.

Sledování letu dospělců obaleče zimolezového do feromonových lapáků se provádí 2 x týdně od 1. 5. do 15. 9.

Na housenky 1. generace je nutné provést larvicidní ošetření v době maxima líhnutí (při >5 motýlů / lapák za 1 týden). Je-li let rozvleklý a nezaručuje-li délka reziduální účinnosti 1. aplikace dostatečnou spolehlivost, provedeme ještě 1 zásah.

V okrese Litoměřice (Klapý) bylo prvně zjištěno poškození květů **květopasem jabloňovým (*Anthonomus pomorum*)**. V poškozených květech byla nalezena jeho larva (Kamýk u Litoměřic).

Ošetření v době květu jabloní je již neúčelné.

Peckoviny

BROSKVOŇ (RF 69 BBCH, tj. konec kvetení, všechny korunní lístky opadlé, velikost plodu pod 5 mm)

První výskyt **kadeřavosti broskvoní (*Taphrina deformans*)** byl zaznamenán v oblasti Lovosic (Slatina).

Za příznivých podmínek pro infekce může dojít k napadení a zničení převážné části listů a k významnému poškození letorostů. Následně opadávají malé plody. V důsledku redukce listové plochy dochází k nepříznivému ovlivnění diferenciaci květů. Dřevní části silně poškozených stromů hůře vyžívají a mohou být poškozeny při přezimování.

Základní je ošetření v období nalévání pupenů. K tomuto prvnímu a základnímu ošetření jsou nejvhodnější měďnaté fungicidy. Vykazují vysokou účinnost a současně omezují napadení dřevních částí bakteriemi z rodu *Pseudomonas* a houbami, především z rodu *Leucostoma*. Dojde-li však po vyrašení k ochlazení, které zpomalí počáteční vývoj hostitele a prodlouží infekční období, je nutno ošetření podle potřeby 1-2 x opakovat v intervalu 7-10 (14 dní). Pozdější ošetření než v období těsně před květem je v našich podmínkách zcela zbytečné.

ŠVESTKA (RF 67 BBA, tj. vadnutí květů, většina korunních lístků opadlá)

První výskyt **hálčivce (*Eriophyes similis*)** byl zaznamenán u drobných pěstitelů (zahrádkářů) v okrese Děčín (Stará Oleška, 2. 5.).

Na Lounsku (Židovice, 30. 4.) byl pozorován slabý výskyt **pilatky švestkové (*Hoplocampa minuta*)**.

Opad mladých plůdků, později starších plodů slivoní. Na každém plodu jsou 1-2 i 3 tmavé okrouhlé otvůrky. Vnitřek je vyplněn drtí a trusem. Zapáchá po štenicích. Vyžrané jádro.

Ošetření je nutné, jestliže se zjistí v době dokvétání (80-90% opad květních plátků) ve stu náhodně odebraných plůdcích při slabé násadě 5, při dobré násadě 10 plůdků s vajíčky pilatek. Odebírají se nejvyvinutější plůdky pro každou odrůdu zvlášť.

TŘEŠEŇ (RF 67- 69 BBCH, tj. vadnutí květů, většina korunních lístků opadlá až konec kvetení, všechny korunní lístky opadlé, velikost plodu pod 5 mm)

V oblasti Lovosic byla většina výsadb silně poškozena (90 %) jarními mrazy. Tamtéž (Slatina) byl na listech zjištěn první výskyt kolonií mšice třešňové (Myzus cerasi).

VIŠEŇ (RF 67 BBA, tj. vadnutí květů, většina korunních lístků opadlá)

Na Liberecku a Mostecku jsou výsadby v dobrém stavu a prozatím bez chorob a škůdců.

Na Semilsku jsou aplikovány přípravky proti moniliovému úžehu (Monilia sp.).

Drobné ovoce

JAHOdnÍK (RF 61-65 BBCH, tj. počátek kvetení: rozkvetlý první květ /A nebo primární květ/ až plný květ /B nebo sekundární a C nebo terciární květy otevřené/, první korunní lístky opadlé)

Na Žatecku jsou porosty pro tuto chvíli bez výskytu škodlivých činitelů.

V okrese Litoměřice bylo zjištěno první poškození květostasem jahodníkovým (Anthonomus rubi) a v okrese Ústí nad Labem (Svádov, 3. 5.) byl zaznamenán jeho první výskyt.

RYBÍZ (RF 56 BBCH, tj. plný květ, nejméně 50 % květů otevřeno první korunní lístky padají při dotyku)

Na Litoměřicku (Horní Nezly) prozatím nebyl výskyt chorob a škůdců zaznamenán.

V okrese Louny (Žatec) byl na zahrádkách zaregistrován silný výskyt mšice rybízové (Cryptomyzus ribis).

RÉVA VINNÁ (RF 09-14, tj. rašení letorostu, zřetelně viditelné zelené špičky letostů až 4 listy rozvinuty)

Na Žatecku je prozatím bez výskytu škodlivých organizmů.

Na Litoměřicku (Velké Žernoseky) došlo k poškození oček vlivem mrazu - došlo k redukci jejich počtu.

V okrese Most (Čepirohy, 2. 5.) byly ve feromonových lapačích nalezeny první úlovky obaleče jednopásého (Eupoecilia ambiguella), a to ve slabé intenzitě výskytu.

Ošetřuje se za 7-8 dní po vyvrcholení letu 1. nebo 2. generace. Proti 1. generaci se ošetřuje jen zcela výjimečně při malé násadě květenství (poškození mrazem, špatná diferenciací) a mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonových lapačích. Ošetření proti 2. generaci je účelné zpravidla tehdy, když se při začátku hromadného letu zjistí při 2 až 3 denním intervalu 8 -10 dospělců obaleče jednopásého nebo obaleče mramorovaného v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu (za chladného, deštivého a větrného počasí), je možno ošetření proti 2. generaci zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

OKRASNÉ DŘEVINY

PRUNUS, KALINA TUŠALAJ

Na Žatecku byl zaznamenán silný výskyt mšic (Aphidoidea).

DUB, JAVOR, JEŘÁB

V okrese Louny (Cítoliby, 30. 4.) byl na okrasných dřevinách (dub – *Quercus* spp., javor – *Acer* spp. a jeřáb – *Sorbus* spp.) pozorován silný výskyt bekyně zlatořitné (Euproctis chrysorrhoea).

BRSLENY

V okrese Louny (Postoloprty, 3. 5.) byla pozorována generace **mšice makové (*Aphis fabae*)** se základy křídel. V okrese Litoměřice (Kamýk u Litoměřic a Žitenice) byl rovněž zjištěn výskyt okřídlených samic – počátek přeletu.

OBECE

Na Semilsku došlo u letniček a jiných rostlin přenesených ze skleníků k poškození **slunečním svitem**.

Na Turnovsku (Dubecko, 3. 5.) byl podél cest na kopřivě dvoudomé (*Urtica dioica*) shledán výskyt hnízd housenek **babočky kopřivové (*Aglais urticae*)**.

OSTATNÍ

Na Českolipsku (Jestřebí, 1. 5.) byl do provozu uveden světelný lapač pro monitoring vybraných druhů nočních motýlů, jako možných škůdců na zemědělských plodinách.

Za Oblastní odbor Louny zpracoval: Ing. Aleš Janeček